

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของบุคคล

ในสมัยปัจจุบันบุคคลที่นำไปสอนรับว่า บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอันมาก ความสำคัญหรือความสมควรใน การศึกษาตลอดจนด้านอาชีพยังขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลเป็นสำคัญ คั่ง เชน Guilford¹ กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำมายไปสู่ความสำเร็จ และ เชน เดียวกันกับที่ Hurlock² ได้กล่าวถึงแบบแผนและองค์ประกอบของบุคลิกภาพของบุคคลไว้ว่า

แบบแผนของบุคลิกภาพประกอบด้วย คุณลักษณะพิเศษทาง ๆ ของพฤติกรรม (Traits)

ซึ่งกำหนดการปรับตัวของแต่ละบุคคล คุณลักษณะพิเศษทาง ๆ เหล่านี้รวมกันเป็น

รูปแบบใหม่ความหมายเป็นระบบห่วงผล ส่วนแทนของบุคลิกภาพคือ ความรู้สึกนึกคิด

ของบุคคลที่มโนตัวเอง (Self-Concept) ในขณะที่บุคคลมองมีความลื้นพ้นทึ่ก ๆ โลก

ที่เข้ามาอยู่ คุณภาพของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในลักษณะการปรับตัวของบุคคลตอน

และลึกลงในภาวะแวดล้อมของเขาระบุกกำหนดโดย ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลนั้นมีต่อ

ตนเอง

อัตโนมัติ (Self-Concept) หมายถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มโนตัวเอง รวมทั้งความรู้สึกและทัศนคติตลอดจนการรับรู้ของบุคคลที่มโนตัวเองเกี่ยวกับปรางลักษณะ ความสามารถของตนเอง คั่นนั้นการมีอัตโนมัติในทางบวกเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้มีขึ้นในแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีผลให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการพัฒนาตนเองไปตามลำดับขั้น มีการยอมรับ

¹J.P. Guilford. Personality. p.18

²Elizabeth Hurlock. Personal Development. p.32

นับถือตนเอง มีทัศนคติหล่ออ่อนเอง และช่วยให้บุคคลมองดูตนเองตามความเป็นจริง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ในทางตรงข้ามบุคคลที่มีอัตโนมัตินี้ในทางลับจะเป็นผู้มีทัศนคติ ความรู้สึกนิยมเกี่ยวกับตนเองในทางที่ไม่ดี ขาดการยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่น จะก่อให้เกิดผลเสียแก่บุคคลนี้ทั้งทางด้านการศึกษา เล่าเรียน ตลอดจนการประกอบอาชีพ ไม่สามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งบุคคลเหล่านี้ในสถาบันการศึกษาจะมีอยู่เป็นจำนวนไม่น้อย จึงควรหาทางช่วยเหลือให้เข้าใจรู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง รู้ว่าตนคือใคร มีความสามารถทางด้านไหน มีสภาพอารมณ์และพฤติกรรมในการแสดงออกเป็นอย่างไร

วิธีการอันหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีระดับการพัฒนาไปสู่ศักยภาพของตนได้คือ การจัดประสบการณแบบเข้มในทางจิตวิทยา (Intensive Group) และลักษณะหนึ่งของประสบการณคือ การฝึกความไวในการเรียนรู้ (Sensitivity Training) ซึ่งเป็นการฝึกแบบห้องทดลองทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เอื้ออำนวยให้สามารถได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง พร้อม ๆ กับการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นด้วย คัทท์ เวชเลอร์ เมซาริก และ เทนเนบัวม (Weschler Massarik and Tenneubaum)¹ ได้กล่าวว่า

การฝึกความไวในการรับรู้ เป็นการฝึกเอกสารบุคคลให้เกิดความเข้าใจ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับมนุษย์ และเหตุการณ์ทาง ๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้บุคคลได้เข้าใจตนเอง รู้จักตนเองอย่างถูกต้อง นำไปสู่การพัฒนาตนของอย่างเต็มที่ และรู้จักคนหากความหมายที่แท้จริงของชีวิต

¹ Irring Weschler, Fred Massarik and Robert Tennenbaum.

นักวิจัยชาวอเมริกันาร์ด ลูบิน และวิลเลียม อีดี้ (Bernard Lubin and William Eddy)¹ ได้อาจถึงการฝึกความไวในการรับรู้ไว้ เช่นเดียวกันว่า

ภารกิจงานไวในการรับรู้ เป็นที่อย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางที่เอื้ออำนวยให้เกิด การเจริญในส่วนบุคคล (Personal Growth) รับมุ่งคลปกิจซึ่งเป็นสิ่งที่คนช่าง ประเมินว่า ช่วยส่งเสริมบุคคลในด้านความต้องการที่จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับ หลากหลายสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ยิ่งขึ้น หั้นการรู้จักตนของอย่างลึกซึ้ง เที่ยงตรง มากขึ้น ก็มีความหมายของชีวิตอนันต์เป็นสิ่งสำคัญ เป็นการเรียนคนของกระบวนการพัฒนา ชีวิต ชีวิญส่วนบุคคลอย่างเต็มที่

การฝึกความไวในการรับรู้ (Sensitivity Training) จึงแม้จะเป็นที่รัก แต่ก็เป็นภารกิจที่ยากและ การแนะนำตั้งแต่ปี ค.ศ. 1940 แล้วก็ตาม แต่ยังไม่เป็นที่นิยม จนกระทั่งอาจารย์ดิจิวิทยาและนักการศึกษามากนัก มาร์แชลล์² (Marshall) ได้เคยกล่าว ว่า "นักการศึกษายังเข้าใจว่าการฝึกความไวในการรับรู้ เป็นวิธีการล้างสมอง (Rational Laching) ที่กองทัพจีนคอมมิวนิสต์ เคยใช้กับเชลยทหารชาวอเมริกันในสงคราม" กារที่ "นักการศึกษาต้องมีผลการวิจัยของนักวิทยาและนักการศึกษาที่มีความขัดแย้งกัน โดยเฉพาะเรื่อง ความต้องการของ การฝึกความไว เป็นกัญชั่นที่ต้องอ้อนโนน์ศัสน์ของผู้รับการฝึก เช่นการวิจัยของ โรเจอร์ (Rogers) ซึ่งใช้แบบทดสอบความประมาณ 500 ฉบับ ส่งไปยังบุคคลทาง ๆ

¹ Bernard Lubin and William Eddy, "The Laboratory Training of Rational, Method, and Some Thoughts for the Future," *Journal of Group Psychotherapy*. 20 : July (1970) p.305-309.

² Stuart A. Marshall, "Leadership and Sensitivity Training" *Journal of Education*. p. 18-22.

³ Carl R. Rogers, Carl R. Rogers on Encounter Group. p. 137.

ที่เคยได้รับการฝึกจากเขาเพื่อติดตามผลของการฝึกที่ผ่านมาว่าสามารถช่วยให้รับการฝึกเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเที่ยงไร ผลจากการวิจัยจากแบบสอบถามที่ได้รับคามา 481 ฉบับ พบว่าส่วนใหญ่ยอมรับว่าการฝึกมีคุณค่าที่ความรู้สึกนึงกิจและพฤติกรรมของเขามาก

ทรัปป้าและฟริก¹ (Treppa and Frike) ได้ทำการวิจัยโดยใช้กลุ่มทดลอง 11 คน หญิง 7 คน ชาย 4 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกเลย 11 คน เช่นกัน แบบทดสอบที่ใช้ก็คือ แบบทดสอบบุคคล Personal Orientation Inventory (POI) สำหรับวัดอัมโนทัศน์ 6 เดือนหลังจากการฝึก และบุคคล Minnesota Multiphasic Inventory (MMPI) กับบุคคล Interpersonal Checklist ใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกมีการเปลี่ยนแปลงอัมโนทัศน์ไปในทางที่ดีขึ้นในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณภาพของการช่วยเหลือ他人 ความนับถือตนเอง การยอมรับตนเอง ความเข้าใจความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษย์ดั้มพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนที่เป็นอุดมคติ (Self-Ideal) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้วิจัยดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่า การฝึกความไวในการรับรู้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัมโนทัศน์ของผู้รับการฝึกให้ดีขึ้น แต่เมื่อกล่าวถึงวิทยาและนักการศึกษาคนอื่น ๆ ที่ไม่ยอมรับและไม่รายงานการวิจัยหมัดขาดแยกกับการวิจัยที่กล่าวแล้ว อาทิ เช่น คณะผู้แนะนำของศูนย์แนะนำมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ (Counseling Center Staff University of Massachusetts, 1972) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการฝึกความไวในการรับรู้ที่มีต่ออัมโนทัศน์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 42 คน ซึ่งได้จากการสุ่มจากนิสิต มหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ กลุ่มตัวอย่าง 42 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม และกลุ่มจะได้รับ

¹ Jerry A. Treppa and Lawrence Frike, "Effect of Marathon Group Experience" Journal of Counseling Psychology. 17:2 1972 p. 466-468.

² Counseling Center Staff University of Massachusetts. "Effects of Three Types of Sensitivity Training Group on Changes in Measure of Self-Actualization" Journal of Counseling Psychology. 19:3 (1972) p. 252-254.

การฝึกที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึก 5 ครั้ง ๆ ละ 5 ชั่วโมง กลุ่มที่ 2 ฝึก 5 ครั้ง แต่ไม่กำหนดเวลา และกลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกแบบ Marathon Group ใช้เวลานาน 30 ชั่วโมง โดยใช้ผู้นำกลุ่มที่เป็นนิสิตปริญญาโท 2 คนต่อ 1 กลุ่ม แบบทดสอบที่ใช้คือ Personal Orientation Inventory (POI) จากการวิเคราะห์ขอ้อมความเชื่อในเรื่องความประปรายรวมพยาน การฝึกความไวในการรับรู้ในสภาวะเปลี่ยนแปลงอ้อมโน้ตคนในท่าฯ ด้านของผู้รับการฝึกทั้ง 3 กลุ่มได้ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นผลการวิจัยที่สำคัญยังกับการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว

ความสำคัญในด้านการวิจัยทั้งกล่าวจึงเป็นมูลเหตุจึงให้การแรกที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะทำการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

อนึ่งการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มทัวอย่างที่ใช้ค่อนข้างตั้งกัดคุณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครุสังขลา พื้นที่คะแนนอ้อมโน้ตคนทำภาระเฉลี่ย โดยผู้จัดโดยคิดตามความเห็นของ เฮอร์ล็อก¹ (Hurlock) ที่ว่า บุคคลแห่งอายุทางการเปลี่ยนแปลงอ้อมโน้ตคนเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาในการปรับตัว หรืออ้อมโน้ตคนทำ เพราะบุคคลดังกล่าวมีลักษณะบุคลิกภาพ หรือความรู้สึกนึกคิดไม่เข้ารูปเข้ารอย และไม่คงที่แน่นอน

ดังนั้นถ้าการฝึกความไวในการรับรู้สามารถเปลี่ยนแปลงอ้อมโน้ตคนให้จริง ก็ควรจะเปลี่ยนแปลงอ้อมโน้ตคนของบุคคลประเภทไหนไม่สามารถควบคุมบุคคลประเภทไหน

มูลเหตุจึงอีกประการหนึ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ก็คือ ถึงแม้การฝึกความไวในการรับรู้ จะเป็นหัวใจในสถาบันการศึกษา และหน่วยราชการทางฯ อย่างแพร่หลายแล้วก็ตาม ก็มีเพียงรายงานที่นับถ้วนว่า การฝึกความไวในการรับรู้มีคุณค่าในการเปลี่ยนแปลงการทำเนินชีวิต ให้ดีขึ้นทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม แต่ยังไม่มีผลงานการวิจัยที่เป็นหลักฐานที่แสดงว่า สามารถที่ได้รับการฝึก มีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมหรือบุคลิกภาพ ในทางที่ดีขึ้นหรือลดลงมากน้อยเพียงใด ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาผลของการฝึกความไวในการรับรู้ทั้งอ้อมโน้ตคนอย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อหาข้อมูลในด้านการวิจัยที่เป็นประโยชน์แก่วิชาชีพวิทยาและการแนะแนวในโอกาสต่อไป

¹Elizabeth B. Hurlock, Adolescent Development. p. 677-679.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะทดสอบว่า การฝึกความไวในการรับรู้จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตต์โนห์ศันไช่หรือไม่เพียงไร โดยการเปรียบเทียบอัตต์โนห์ศันของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่ได้รับการฝึก กับที่ไม่ได้รับการฝึกความไวในการรับรู้

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักศึกษาวิทยาลัยครู เพศชาย และหญิง จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน
2. ตัวแปร (Variable) ที่จะศึกษาคือ
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่การฝึกความไวในการรับรู้
 - 2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่คะแนนจากการประเมินความจำ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามวัดอัตต์โนห์ศัน ปรับปรุงจากของ สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2514) เป็นแบบมาตราประมาณณฑ์ (Rating Scale) ประกอบด้วยข้อความ 48 ข้อ โดยเน้นการวัดอัตต์โนห์ศัน 3 ด้าน คือ ความคุ้นเคยตนเอง เกี่ยวกับความลับให้ผล ด้านการปรับตัวทางอารมณ์และด้านความลับพื้นฐานทางบุคคล
4. เวลา การฝึกความไวเป็นกลุ่มกับกลุ่มทดลองใช้เวลาในการฝึก 3 วัน รวม 30 ชั่วโมง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ไม่เกี่ยวกับเรื่องคุณภาพของนักศึกษา แต่จะเน้นระดับสติปัญญา เพศ อายุ และวิชาเอกของนักศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพิ่มเติมใจเข้ารวมในการทดลอง

3. ผู้จัด เป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยทำหน้าที่เป็น (facilitator)
4. คะแนนอัตโนมัติ ในส่วนหมายถึงคะแนนที่ได้จากการแบบสอบถามวัดอัตโนมัติของ สีทธิโชค วรรณสันติคุณ ซึ่งสร้างจากแบบสอบถามของ ปีแอร์และแฮริส (Pier and Harris)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าอัตโนมัติ สามารถปรับปรุงได้หรือไม่ โดยวิธีการฝึกความไวในการรับรู้
2. ถ้าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ วิธีการฝึกความไวในการรับรู้จะเป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมนักศึกษาวิทยาลัยครู ให้เป็นครูที่มีบุคลิกภาพดีสอดคล้องกับเป้าหมายของกรมการฝึกหัดครู

นิยามศัพท์

การฝึกความไวในการรับรู้ คือประสบการณ์การเรียนรู้ท่าศึกษา การกระบวนการกลุ่มที่ให้สมาชิกทำกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้สติปัญญา เกี่ยวกับอารมณ์ และเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเด็ก ๆ ภายในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นขั้นนำไปสู่การอภิปรายให้ขอสังเกตแก้กันและกัน โดยวิธีการวิเคราะห์ประสบการณ์ของสมาชิกในด้านพฤติกรรม การรับรู้ ความรู้สึกปฏิสัมพันธ์ ความไวต่อความรู้สึก ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกได้มีความเข้าใจตนเอง และผ่อนให้อย่างถูกต้อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้น

อัตโนมัติ (Self Concept) หมายถึง ทัศนคติ ความรู้สึก และการรับรู้ เกี่ยวกับตนเอง วัดโดยแบบสอบถามวัดอัตโนมัติ

นักศึกษาวิทยาลัยครู หมายถึง นักศึกษา เพศชายและหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยครูสงขลา